

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru monarhie: 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr., a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.
Se prenumeră și la poște și la librării.
În România: la dl. Carol Schulder în București, strada Labirint nr. 4.
Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.
Un număr costă 3 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La

Abonament lunar

pentru Noemvrie st. v. cu prețurile din capul foi — invitat
Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Fără îndoială!

„Le Temps“, ziarul francez a zis că situația politică a Românilor din Ardeal și Ungaria ar fi — „incurcată“.
Din departamentul apus, de unde nu se pot observa zilnic și exact faptele rodit de această politică, de unde persoanele ce le fac și fisionomia lor politică nu poate fi văzută cu claritatea cu care noi o putem obține din apropierea lor, vorba aceasta ar pute să aibă înțeles numai dintr-un punct de vedere: „Le Temps“ vede greutatea chestiunii, și nu găsește ușor drumurile pe care politica noastră română are să stăruiească.

Se poate însă că le-a și găsit, dar în oficialitatea sa recunoscută, el probabil nu poate să scrie sfaturi pe seama noastră, ci se mărginește a îndreptăcirea luptei noastre, a formula ideile fundamentale ce se bat în capete pe teritorul patriei noastre și a reconstrui parte de dreptatea, că pea noastră parte se înclină ori-ce judecată dreaptă și apuseană și că prin urmare, logic este, ca cine-va să se abată de la politica, a cărei îndreptăciire într-un chip atât de splendid ni-o testifică toată lumea.

Faptul, că „Pester Lloyd“ a fost scos din fire de notițele ziarului francez este dovada cea mai bună, că „Le Temps“ a făcut tot ce putea să facă bine.
Care va să zică, dacă trebuie să luăm și pe „Le Temps“ în deosebită considerație — ce o și facem — articolul lui nu poate însemna altceva, decât o aprobare a luptei noastre.

Mai departe acest articol nu poate fi luat ca probă pentru nimic altceva.
Drept este, că dela acest punct se resfiră puțină lumină asupra mijloacelor noastre de luptă, dar această chestiune ne privește absolut numai pe noi. Eu-i o chestie de modalități, este o chestie de in-

geniu politic, de invențiune; ea este însă și o chestie de curagiu, de bărbăție și de consecuență. Aceste sânt singurele virtuți, care ne vor duce la un rezultat politic, de care națiunea noastră, tot mai mult agitată și tot mai mult priceptoare, va obține pacea în care libertatea națională și dezvoltarea independentă a individualității noastre se va face fapt.

Toce mai azi noi putem zice, că asupra acestor virtuți avem motiv să nu ne îndoim.
Noi vom merge înainte, clar va fi drumul nostru ca și până acum, și dacă noi vom deveni mari, dacă noi vom să fim, cum toți sublimii noștri părinți ne-au învățat să dorim a fi, noi vom merge pe același drum, aducând toate jertfele posibile.

Știri locale. Privitor la intervenirea dlui Ioan Lahovary în chestia română, „Naționalul“, ziar independent din București, scrie:

„Am fost înștiințat încă de acum câteva zile, că guvernul român ar fi intervenit prin legatiunile sale pe lângă unele mari ziare engleze, franceze și italiene pentru a nu mai publica articolele trimiși fie de către membrii Ligii, fie de către particulari, în sprigul Românilor din Ungaria.

„N'am putut da credință acestor șgimote și și am refuzat a le da publicității cu toate insistențele unor amici, cari erau convinși de adevărul acestor știri, nu le-am publicat cu toate insistențele, atât de mare era pătură circumstanțele acestui fapt.

„Ieri însă am primit dela un amic și corespondent al nostru din Paris, membru activ al secțiunii Ligii din capitala Franței, o scrisoare, care confirmă din nenorocire știrile răspândite în București în această privință. Amicul nostru este în poziție de a fi bine informat, atât prin faptul că este membru activ al secției din Paris al Ligii, cât și prin faptul că se află în relațiuni cu mai multe din redacțiunile marilor ziare parisiene, cari i-au publicat mai mulți articoli.

„Amicul nostru ne mai spune, că cele ce ne comunică el nouă au fost comunicate oficial și Ligii din București de către birourul secțiunii din Paris.

„Eată cum s'a descoperit lucrul:
„Unul din membrii activi ai Ligii din Paris, ducându-se la ziarele parisiene „Debat“, „Figaro“ și „L'Estafette“ pentru a publica niște notițe privitoare la chestiunea română, a fost refuzat. Și la ziarul „Debat“, care până acum publica tot ce acest domn

aducea cu privire la chestiunea națională, până și polemice contra lui Pázmándy și Veigelsberg Lehel este numai pentru a înșela lumea, ear' pe ascuns Șvabul renegat e înțeles cu Kossuth Ferencz întru toate.

Despre Ligă scrie Hans Krauss în „Pester Lloyd“ dela 6 Noemvrie (foaia de seară) următoarele:

În surinurile se produce „purificare“. Conservatorii de frunte, membri ai Ligii, încep a se retrage și prin asta ea tot mai mult ia caracterul de partid politic; devine urealtă de agitație a partidului liberal. Și din punct de vedere financiar se pare că Liga merge pe povruș; veniturile ei nu mai curg așa îmbelșugate ca mai nainte. Pe lângă toate acestea se arată și în tabăra liberală un curent, care nu este mulțumit cu conducerea partidului și în special cu exploatarea Ligii. În cercurile cu pricină se zice, că din capul locului nu s'a procedat bine, a tîrî chestiunea națională jos la nivelul unei chestiuni de partid. Căci prin aceasta foarte puțin folos se aduce conaționalilor în Ardeal, ear' partidul liberal se face imposibil ca partid de guvern pe viitor. Această dispoziție sau mai bine indispoziție a spiritelor devine atât de covârșitoare, încât chiar șefia lui Sturdza este pusă în joc pe viitor.

Bine e informat Ovreul; parcă i-ar fi dictat informația însuși deputatul M., cel cu vestiții lui articoli din „Die Presse“.

Wekerle despre călătoria lui Kossuth Ferencz. Secretarul intim și frate de suflet al lui Kossuth Ferencz, Lehel, dojenește în „Pester Lloyd“ dela 6 Noemvrie cu vorbe serioase și ironice pe fiul detronatorului pentru călătoriile sale. Într-un loc trimbița ovreiască a lui Wekerle se pronunță astfel:

„Să se bage bine de seamă, că „zarva“ se nu-și îmbracă forma, multumită căreia ea (zarva) ar pute să fie interpretată de către „bunii noștri prieteni“ din lăuntru și din afară din Ungaria ca demonstrație într-o anumită direcție, cătră care de sigur nu este voința să se demonstreze. Ne vine greu a spune mai mult despre asta și cu anevorie ar fi chiar de lipsă, a mai lăși vorba despre aceasta.“

Dacă s'ar pute presupune dela Wekerle cinstea politică, am pute concluda din spusele de mai sus, că nu prea le place detronatorului obrocului budgetar „întreprinderea“ aceluia ce face gheșeft din numele tatălui său „sfânt“. Deoarece însă avem convingerea, că Wekerle e personificata minciună și pehivanie,

sântem încredințați că toată dojana scrisă de Veigelsberg Lehel este numai pentru a înșela lumea, ear' pe ascuns Șvabul renegat e înțeles cu Kossuth Ferencz întru toate.

Noul kossuthism.

Abia și-a făcut întrarea sa triumfală într-un singur oraș, și eată-l, Kossuth Ferencz atacat de inșeși foile guvernamentale.

Sânt perseverenți însă „patrioții“ în toate manifestațiunile lor.

Astfel, pe deoparte „Pesti Napló“ dela 6 Noemvrie scriind că la Czegeled deputatul Madarász și-a pierdut firea, căci l'a asemănat pe fiul lui Kossuth cu Mateiu Corvin, fiul lui Ioan Corvin, zice:

„Kossuth Ferencz a fost de față, fiind bătrânul Madarász l'a imbat cu soarta fiului Ioan Corvin. A fost de față, ba a mai vorbit chiar după aceasta, dar n'a refuzat print'un singur ton rolul ce i-s'a oferit, cu toate-că descălecat în patrie, a declarat supunerea legilor. N'a făcut-o, și eată, evidentă aparența că e pretendent la tron.

Pe de altă parte „Nemzeti Ujság“ dela 7 Noemvrie scrie:

„De altfel aflăm că liberalii, căi nu numai partidul kossuthist, dar și liberalii s'ar bătoresc și-l aclamă pe Kossuth Ferencz.

„Președintele partidului liberal din Arad lucrează, în privința aceasta, în deplină solidaritate cu partidul central din Budapesta.“

Trebuie să se știe anume, că „liberalii“ (adecă Jidovii) din Arad au călătorit în țară și în țară să întîmpine pe Kossuth Ferencz.

Și nici se putea altfel: Jidanii au primit concursul kossuthistilor cu ocazia proiectelor de legi religioase. Acum trebuie să întoarcă împrumutul.

Privitor la atitudinea din Czegeled a lui Kossuth Ferencz foile toate fac cele mai variate comentarii.

„Nemzeti Ujság“ zice să bage de seamă, să nu se facă ridicol. „Hazánk“ de asemenea îi amintește să fie cu băgare de seamă.

Cele kossuthiste, de sine se înțeleg, îl prezăvesc. Proclamat reformata Takacs József l'a proclamat profet al națiunii maghiare, ear' el „profetul“, ca să se arete inspirat de duhul sfânt, a zis următoarele cuvinte, aplaudate de mulțime și subliniate de toate foile:

„Dintre două lucruri, unul: Ori că Coroana nu este legată cu națiunea, și

atunci Coroana nu are viitor, ori că da, și atunci Ungaria va fi independentă.“

A mai zis, că așa speră, că activitatea politică va fi binecuvântată în patria.

Credem și noi, că va fi binecuvântată în ... proști.

Din Paris.

Luni, 17 Octomvrie, s'a dat la Paris un mare banchet de înfrățire al societății „Uniunea latină“. Ce e curios este, că la un banchet al rasei latine au fost o sumă de Maghiari, care mișcose prin Paris cu pretinse misiuni științifice și literare dela guvernul din Budapesta. În fruntea acestora era inevitabilul general Türr și Ováry, care nu lasă nici o ocaziune de a se insinua pe lângă Francezii. Românismul era reprezentat prin doi bărbați, între care dl Doctor în drept Cantili de Bancheta Nery din Brasilia, având alături pe generalul Joung.

S'au ridicat diverse toasturi. Generalul Türr a găsit modul să închine în sănătatea Românilor (?). Dl Cantili a ridicat ultimul toast, dar și unul din cele mai aplaudate. Eată frumosul discurs al d-sale:

Domnule, permiteți-mi să asociez și națiunea română la această sărbare a uniunii latine, la acest frățesc banchet, care va reda și mai strâns legăturile mării noastre familii.

Am fericita ocaziune de a prezenta omagiile mele persoanelor care sânt aici de față, reprezentanți ai acestei glorioase rase, pe care poartă noi național Alexandri o numește, în versurile sale încununate de orașul Montpellier, regină într'ale lumii ginte mari. Vorbindu-vă d-voastre, am sentimentul de a vorbi fraților mei mai mari. Găsindu-mă în mijlocul d-voastre, aș lipsi dela împlinirea datoriei mele, dacă nu aș mărturisii omagiul ce datorează poporul nostru mărețelor voastre idei și popagatorilor lor. În adevăr, eu mă cred dator să vă spun în numele poporului român, că el este într'o strînsă unire cu marile națiuni de rasă latină, și să afirm că spiritul, sentimentele și aspirațiunile acestei rase sânt reprezentate de națiunea română în Orient.

În fața acestei misiuni seculare, Români și-au făcut onoare de a nu da nici-odată îndărăt.

Aceasta însă nu fără greutate și lupte; și dacă în vremuri de restriște rasa noastră a persistat, este din cauză că ea reprezenta civilizațiunea voastră occidentală, și se in-

FOIȚA „TRIBUNEI.“

Bucovina.

NOTIȚE ASUPRĂ SITUAȚIEI POLITICE De George Bogdan.

III. Chestia culturală.

(Urmare.)

În puterea art. XIX. din legea fundamentală dela 21 Decemvrie 1867 asupra drepturilor cetățenești, Româniilor bucovineni au dreptul să ceară ca institutiile lor de învățământ să fie pur naționale, îndată-ce pot, natural, să ofere numărul de elevi care poate să motiveze înființarea lor.

Să confruntăm cu acest principiu constituțional starea actuală a școalelor populare și limba de propunere a lor, având eărăși în vedere și pe Ruteni, ca factor comparativ.

La finele anului 1888 erau în Bucovina*: 293 școale populare, dintre care după limba de propunere 92 sânt rutene, 81 române, 32 germane, 4 maghiare, 1 germanească, 22 române-germane, 18 rutene-germane, 11 române-rutene, 2 germane-polone, 10 germane-române-rutene, 8 germane-rutene-polone, 11 germane-române-rutene-polone și 1 maghiară-română.

* După C. Morariu, Istoricul școlii reale, Cernăuți, 1889, pag. 6.

Din această monstruoasă combinație de duple, triple și quadruple atribute naționaliste, nu pot vedea cum ar fi putut Românii să fie mai favorii decât Rutenii.

Dar să ne apropiem și mai mult de actualitate.

După un raport al guvernului țerii datat din 9 Noemvrie 1893 și făcut pentru anul școlar 1892/1893 starea școalelor din Bucovina era următoarea, arătând mai întâiu dislocațiunea lor și anume începând cu printele cele mai românești și trecând prin cele mixte la cele compact rutene.

Table with 4 columns: Location, Romanians, Ruthenians, Schools by class. Rows include Rădăuți, Suceava, Storojineț, Câmpulung, Cernăuți-district, Seret, Cernăuți-oraș, Vijnița, Coțman, and Total.

O foarte mică diferență pe alocuirea în bine, pe partea Românilor trebuie numai calități lor bune și mai ușor de înțeles. Cât de mică e diferența, rezultat din următoarele date. Din cifra dată de 314 școale,

* Cifrele populației date aici sânt luate din repertoriul statistic pe 31 Decemvrie 1890, care repertoriu a apărut pe când scriu tocmai șirele de mai sus. Poporațiunea română și rutenă nu o mai însemn. Cifrele școalelor și claselor sânt cele dela 1893.

Table with 2 columns: Școalele cu 1 clasă sânt 220, Școalele cu 2 clasă sânt 50, Școalele cu 3 clasă sânt 12, Școalele cu 4 clasă sânt 24, Școalele cu 5 clasă sânt 2, Școalele cu 6 clasă sânt 6.

Masivitatea instrucției este foarte evidentă și este evident foarte insuficientă; mai ales când vezi că instrucția se mai face în 213 școale numai o jumătate de zi, în 24 când toată ziua când o jumătate de zi și numai în 77 de școale toată ziua; și mai departe 284 școale sânt mixte și numai câte 15 sânt separate, pentru fete și pentru băieți.

Cifra desiluzionează și mai mult, când ce-tești șema naționalității școalelor, care cuprinde «numai» — 12 rubrici.

Românești pure sânt 102 școale Rutene — 122 Dintre acestea Români au 25 școale cu 2 clase și 3 cu 3 clase; Rutenii au 12 cu două clase. Urmează școalele Române-germane 24 Române-rutene 12 Rutene-germane 8

Cine se mai ghemuie, Românilor trebuie, bilingvității periculoase din aceste școale, căreși este foarte ușor evident.

În trei limbi (română, rutenă, germană) se punce în 9 școale, în alte trei (germană, rutenă, polonă) în 4, în patru limbi (germană, română, rutenă, polonă) în 8 școale!

Monstruositatea devine tot mai șablonică, tot mai îngrozitoare. În aceste școale

însă, dintre care 16 au 3—5 clase, se propune numai în cele două clase dintăiu și în limba maternă la elevilor, dela a treia clasă în sus se folosește, precum o spune însuși raportul oficial, exclusiv limba germană!

Limba maternă română-pură nu trece așadar în trei casuri, numai în trei școale până în clasa a treia primară, încolo ea rămâne în sus în toate clasele populare numai în clasa întâia și a doua primară ori populară.

Dacă aceste stări mai pot fi privite cu gelosie de Ruteni, trebuie să ne mirăm de mărimea rătății cu care ei fac din ori-ce miserie românească un obiect de dorit și pentru ei. De răi ce sânt, sânt și scurți de vedere.

Acestea sânt stările pentru care ori-ce ziar român în Bucovina trebuie să devină în parte și ziar pedagogic; acestea sânt stările care impun societății române o problemă, pe care până acum statul o resoalvă într-un mod detestabil de insuficient, cu mijloacele ei societare, sociale, publicistice și de propagandă; ea trebuie să adauge ce nu se poate obține cu mijloace școlare atât de miserabile.

Să mai adaug aici încă câteva cifre asupra procentului elevilor care cercetează școala, procent luat din numărul celor obligați să o cerceteze și asupra procentului analfabeților după ținuturi și vom pute deduce din aceste cifre și anume locul unde trebuie să fie mai neglijat și poporul bucovineț.

* Vezi și Gazeta Bucovinei, anul III. Nr. 69—70.

În districtul Rădăuți procentul elevilor, care umblă la școală este 68%, la Suceava este 66%, în Storojineț 49%, în Siret 54%, 73%, în Cernăuți-district 45%, în Cămpulung 73%, în Cernăuți-district 45%, în Cămpulung 73%.

Analizele cei mai mulți din părțile cele mai românești sânt, arangând locurile după prioritatea, Suceava, Siret, Cernăuți-district și Storojineț.

La Siret, Cernăuți și Storojineț nu-i însă numai incultura mai mare; tot acolo este și amestecul de limbi mai mare, tot acolo este și năvala străinismului mai mare și prin urmare se domănește ce rol trebuie să-și impună politica românească în general, și cea școlară în special, în acele trei districte, dintre care al Siretului și Cernăuților sânt cele mai amenințate cu deplina perire.

Reflexul politic al înapoierii instrucției din aceste ținuturi poate să devină în curând foarte fatal, mai ales că după a mea experiență politică bucovineană-română nu se prea ocupă cu chestiunile locale, cu comunele singuritate, nu dispersează și nu adăncește de ajuns lucrarea sa, care ar deveni atunci mai șablonară, dar' nu trainică în sale efecte pe viitor. Din contră se va vedea la discuția asupra programului Rutenilor cu cătră lăcomie și-au aruncat acesteia privirea egală cu lăcomia după viața străină a vămplului din poveștile populare.

(Va urma)

spira de atâtea mărețe exemple, pe care istoria Franței și a Italiei le da ca modele.

Căci și voi, domnilor, ați avut suferințele și jalele naționale.

Suferințele voastre au produs germele ideilor nobile și generoase, poezii vostri, și până și armatele voastre, care au impus întregei lumi doctrina modernă a liberalismului și a independenței naționale.

Marea revoluțiune franceză a fost educatoarea popoarelor moderne; ea a regenerat, a întinerit lumea întreagă, deșteptând demnitatea omului, proclamând drepturile naționale.

Spiritul său este acela, care pe la mijlocul acestui veac a făcut să strălucească libertatea și neatrănarea în Italia. Doctrina sa este aceea, care a schimbat turmele de oameni din vecurile din urmă în popoare libere.

Întrucât ne privește pe noi Români, noi tot ce avem vouă vă datorăm.

Ne-am dus în Italia de am renăscut sentimentul nostru național la ilustre surse ale originii noastre. Poetul Alexandri își petrece juneța în Italia, lângă pedestalul coloanei traiane, fiind în strine legături de prietenie cu Mazzini și cu toți luptătorii pentru libertatea italiană. Istoricul Balcescu, Michelet al Românilor, crește sub generosul soare sudic, sub frumosul cer de Neapol, și după-ace, atins de o crudă boală, se despărțe de ai sei, pământul Italiei este acela în care vine să-și doarmă cel din urmă somn, ca să simtă când se va renaște arborele libertăților italiene. Căci va sosi ziua, zice dînsul, când un vânt providențial va duce departe sămînța bună, și va face să înflorească la rîndul său arborele libertății române.

În ce privește Franța, dlor, nu numai nouă, repet aceasta, ci întregei lumi a servit ea ca exemplu și ca sprigin. Pământul său a fost un adevărat refugiu al aceluia pe care tirania îi urmăria cu persecuțiuni; știința sa înaltă și generoasă a fost împărțită la toți; comorile și sângele fiilor sei le-a pus Franța în serviciul ideilor de libertate și independență a multor țeri.

Dela 1830 un mare număr de tineri români, animați de sentimentele liberale, au fost atrași de focalul ideilor liberale, care se numește Paris.

Activității patrioților, deveniți celebri printre noi, cum sînt: Ioan Ghica, fost ministru român la Londra, Alexandri, care a murit ca ministru al României la Paris, Câmpineanu, Goleacu, luptele aprige ale fraților Brătieni, Rosetti, cari au jucat în România cel mai mare rol politic, și cari toți au fost formați de Franța, datorim liberalismul român și regenerarea patriei.

Lumea politică franceză, publicisții, istoricii, totdeauna generoși, animați în totdeauna de spiritul de justiție au adus cauzei române servicii cari nu pot fi uitate, spriginindu-o prin talentul lor și făcându-o cunoscută lumii. Elias Regnault publică la 1855 „Istoria Principatelor danubiene”. Ubicini dă publicității „Istoria României”. Bataillard și Vaillant, Colson și St. Marc Girardin apără naționalitatea noastră cu condeiel.

Opera este încununată, când la rîndul lor membri de ai colegiului de Franța exprimă vorbe vibrante de o puternică simpatie. Este Michelet, marele vostru istoric popular, care vorbește despre națiunea jertfită, și cuvintele sale au rămas legendare în adîncul sufletului poporului roman.

Apoi tot un profesor al colegiului vostru din Franța, marele istoric Edgar Quinet, informat de o Româncă, doșora Assaki, ne-a servit cu distinsul său talent. Un singur Român nu există, care să nu fi gravat în memoria sa unul din cele mai frumoase

episoade din timpul pe care îl pomenește. Edgar Quinet avea să-și publice „Istoria Românilor”, și când noi, tineri compatrioți, pe cari el ne forma pentru viața publică, i-am adresat profunda noastră recunoștință, Edgar Quinet se folosește de ocaziune ca să declare că uniunea Francezilor cu România e un lucru consumat, și că această alipire de frățescă prietenie și de recunoștință nu se va pute frânge nici când.

Și avea dreptate să afirme aceasta, căci dacă noi am fost fericii și tari când patria noastră franceză a fost norocoasă, am fost triști și am jelit în ziua doliului vostru național. Un mare număr de Români, și încă din cei mai valoroși, aveau grad în armata franceză.

Între ei colonelul Nicolae Bibescu, care ajunge locțiitor al generalului Trochu; Emil Ghica, astăzi ministru al României la Viena, Grigore Ghica, ministrul României la Paris, ca să nu citez decât câțiva.

Și s'ar pute oare să fie altfel?

Franța a fost, și va rămâne, sperăm, în totdeauna iubita noastră soră și educatoarea noastră. Totdeauna vom veni în mijlocul vostru ca să ne instruiam ca și în trecut; cei 500 studenți români, ce fraternizează în toți anii cu studenții francezi în amfiteatrele universitare, sînt probe, și așa îndrăsn să zic că nici o altă națiune din afară nu prezentă o astfel de simpatie și de respect științific pentru Franța.

Legături atât de nedisolubile unesc pe Români cu Italianii și cu Francezii, cu toate neamurile latine, încât această sîrbare este pentru mine, domnilor, o adevărată sîrbare națională.

Ridic deci paharul meu în sănătatea voastră, a noastră a tuturor membrilor familiei latine, și beau pentru reușita și fericirea patriilor noastre.

Cronica politică.

În ședința dela 5 Noemvrie a Reichsratului cisleithan, presidentul Clumețki a vorbit despre exprimarea condolenței din cauza morții Țarului Alexandru III., propunînd totodată a se trece expresiunea și la protocol, deoarece defunctul a fost „amic fidel și dovedit al mult iubitului nostru Împărat” și pavăză sigură a păcii universale.

La începutul vorbirii presidentului aproape toți deputații s'au sculară de pe scaune și la sfîrșit urmară aplauze.

Abia a zis cele din urmă cuvinte, și se auzi deodată de pe băncile unde sînt așezați Polonezii, pronunțându-se următoarele cuvinte cu voce uriașă:

„Protestez contra acestei manifestații în numele poporului polonez.”

Presidentul sunînd clopoțelul, strigă cătră întrerupător (Dr. Levakovski): N'aveți cavent! Acuma nu e discuție.

Dr. Levakovski, întărit, eărăși se pune pe scaun.

Deputații cehi-tineri îi strigă: „Nici pe mortul nu-l stimezi!”

Bianchini (Croat): Și voi voiți să fiți Slavi!

Imediat se string frunțași între Polonezi, care mai toți erau afară și desbat incidentul. S'a hotărît a nu se trece în protocol incidentul Levakovski.

Persoana noului cancelar al Germaniei a fost primită pretutindeni cu

simpatie, numai „Pester Lloyd” de două-ori deja a întrebunțat despre el frasă glumeată în stil ovreesc, aproape batjocoritoare. Parcă i-ar fi trecut un miros neplăcut pe sub nas; are el ceva Ovreul, contra schimbării în conducerea politice imperiului german.

Familia Hohenlohe este înrudită cu cele mai de frunte familii aristocratice din Cisleithania, cum sînt: Thun, Trautmannsdorf, Schönborn, Auersperg, Lobkowitz etc., ear' în Ungaria cu familiile: Lónyay, Eszterházy, Majlath etc.

Fratele mai mic al cancelarului german, principele Constantin Hohenlohe-Schillingsfürst, este măiestrul suprem de curte (Obersthofmeister) al Monarhului nostru. Pe lângă acesta sînt încă 8 membri d'ai familiei Hohenlohe în serviciile austriace. Cancelarul german, Chlodvig Hohenlohe-Schillingsfürst este și mare proprietar cisleithan, avînd în Stiria-de-sus o moșie întinsă. Cel mai în vîrstă fiu al său, Filip, e în Boemia, lângă Podiebrad, o sesiune de 13.000 jugere, fost domeniu regal al regiilor Boemiei.

Un al doilea frate al său, Gustav Adolf Hohenlohe, este cardinal și membru al colegiului de cardinali în Roma.

Cancelarul și-a început cariera ca ambasador în Londra, în 1849; în 1866 s'a alipit fără ori-ce rezervă la Prusia și devenit ministru-president în Bavaria. La timpul său s'a declarat contra infalibilității Papei, ceea-ce nici până acuma nu i-s'a iertat pe deplin, deși Leon XIII. îi e mult mai prietenos decît îi era Piu IX. Mai tîrziu a fost deputat în Reichstag și presidentul acestuia; pe urmă a fost numit ambasador la Paris și în anii din urmă guvernul provinciilor Alsacia și Lotaringia.

Un ziar german scrie că Wilhelm își alesese mai întăiu o altă persoană drept urmaș al lui Caprivi, dar' ea zise împăratului: „Maiestate! Până va trăi Bismarck, în Germania vor fi totdeauna doi cancelari și eu n'aș dorî să fiu cel al doilea.”

În scurtă vreme are să apară un manifest al împăratului contra elementelor pătrunse mai mult sau mai puțin de idei republicane.

Din congregația Albei-inferioare.

(Urmare și sine.)

Ne spune mai departe dl Werner, că nu este timpul potrivit astăzi pentru astfel de reforme, cum e și cea de sub întrebare, deoarece Români se adă într'o mare ferebere, care nu ar trebui alimentată prin reforme atât de adînc tăietoare în viața statului.

Apoi bine, domnilor, dacă este așa de mare ferebere Românilor, încât nici reformele reclamate de împregiurările actuale nu se mai pot discuta și duce în deplină, atunci trebuie ca această ferebere grozavă să se fi manifestat între Români prin acte de violență. D-voastră, care ședeți la această masă verde, locuiți într'un comitat aproape curat românesc, și cei mai mulți dintre d-voastră în comune curat românești. Ei bine, eu vă întreb, că Români acestia, care după dl Werner ferb atât de tare, încât pentru ei nici legislațiunea nu se mai poate ocupa cu reformele cele mai ne-

cesare: La care concetățean maghiar i-a făcut să-și pice măcar un singur fir de păr din cap? Cui dintre d-voastră i-au aprins sau dărmat Români casele? Cui i-au prădat Români averea? Care dintre d-voastră se poate plînge, că pretrecînd în mijlocul poporului român, i-a fost periclitată siguranța personală? Care dintre d-voastră a fost măcar insultat vre-odată din partea Românilor? Eu sînt sigur, că nici unul. (Un Maghiar exclamă în limba română: Asta-i chiar drept!) Români nu fac astfel de lucruri, pentru-că ei sînt foarte mult la reputațiunea lor de popor cu minte, cumpătat, chibzuit. Ei voesc să treacă înaintea Europei întregi de un popor de ordine, de un element civilizator în Orient. Sînt însă nemulțumiți foarte adînc Români. Dar' și această nemulțumire și-o știu exprima, nu prin acte de violență, ci prin manifestațiuni pacifice, cum au fost și manifestațiunile de pe timpul procesului Memorandului dela Cluj, despre care chiar un distins publicist maghiar a zis, că astfel de manifestațiuni frumoase și pacifice pentru drepturile sale numai Români știu face.

Ne zice mai departe dl Werner, că Români nu ar fi vrednici de reforme ca cea reclamată astăzi în privința legii electorale, deoarece-ce n'au știut să-și arete grațitudinea lor nici față cu instituțiunile liberale create prin legile dela 1867 și 1868 ca ocaziunea inaugurării erei constituționale.

Eu recunosc, domnilor, că bărbații de stat ai Ungariei, care au creat legile dela 1867 și 1868, au ținut mai mult timp cont de drepturile popoarelor nemaghiare, decît cei de astăzi. Recunosc, că Eötvös, Deák și alți bărbați ilustri de atunci, au avut și priecerea și inima de a mulțumi cel puțin în unele privințe naționalitățile nemaghiare prin legile amintite. Însă durere, că bărbații de stat, care au urmat lui Deák și Eötvös, nu numai n'au lucrat în spiritul lor, ci chiar puțințele drepturi asigurate naționalităților nemaghiare prin legile dela 1867 și 1868 au început a le forțeca și a le ciunta prin legi și ordonanțe ulterioare, încât astăzi nu avem mai nimic din ceea-ce am avut la 1868. N'aveți decît să căutați la acest comitat, ca să vă convingeți despre adevărul aserțiunii mele, pentru-că deși în acest comitat Români constituiesc peste 83% din întreaga populațiunea, totuși în personalul administrativ avem un singur Român, și, și acesta în post de tot inferior. Nu se laude deci dl Werner cu liberalismul acela, cu care noi sîntem tratați astăzi. Acest liberalism este departe ca cerul de pământ de liberalismul lui Deák și Eötvös, și procedura dlui Werner este cu totul contrară la ceea ce au urmat-o acei doi bărbați.

Un alt pretext adus de dl Werner în contra propunerii mele este acela, că întreagă mișcarea politică română este o lucrare subterană contrară statului și constituțiunii, și în fruntea ei se află niște agitatori. Față cu această afirmațiune eu îmi permit a vă întreba, că oare poate-se numi o lucrare subterană întruimile publice ale Românilor în cari și-au reclamat drepturile lor? Poate-se numi lucrare subterană vocea unisonă a presei române, care în vîrul întregii lumi scrie și accentuează, că Români sînt nemulțumiți, și trebuie să li-se facă dreptate? Poate-se numi lucrare subterană o memorială așternut la un factor constituțional, înaintea tronului regelui încoronat, dela care Români au cerut delăturarea gravaminelor?

Pe aceia, cari au fost în fruntea acestei mișcări, i-au aruncat în temnițe zicîndu-se, că au lucrat neconstituțional! Dar' acum sîntem noi aci, în această congregațiunea, înaintea unui for competent și constituțional și cerem

dela d-voastră, să faceți un singur pas pentru liniștirea Românilor. Se cuvine deci să-și faceți, ca să nu rămână Români cu conștiința, că soartea lor este numai asuprirea și prigonirea!

Ce privește autonomia Transilvaniei, după cele accentuate aci de un coleg al meu, nu aflu de lipsă a mai spori vorba. Dar' cu privire la învinuirea ridicată de dl Werner în contra arhierilor români eu numai atîta vă întreb, că oare arhierii romano-catolici, cari păstoresc o mare parte din poporul maghiar, nu au votat și ei în contra legilor bisericesti? Oare nu s'au aflat și superintendenți calvini, cari și-au ridicat vocea în contra acelor legi? Pentru-ce se descarcă dl Werner cu liberalismul său numai în contra arhierilor români și cu arhierii maghiari îi cruță în fața d-voastră? Da, dlor, arhierii români au votat în contra legilor bisericesti, pentru-că au avut datorința sfîntă să o facă aceasta. Dacă ar fi făcut almintrelea, ei s'ar fi pus în contradicție cu dogmele bisericii lor, ar fi venit în conflict cu conștiința religioasă a credincioșilor, pe cari îi păstoresc, și astfel din păstori s'ar fi făcut trădători nevrednici de scaunele arhieresti.

Leccióna de patriotisme, ce o dă aci dl Werner, eu o resping categoric! Români tocmai așa își dau tributul de sânge și avere pe altarul patriei, ca și concetățenii lor maghiari, și tocmai așa sînt gata a apăra integritatea statului ungar, ca și Maghiarii. Adevăratul patriotism nu consistă în denegarea reformelor reclamate de principiile de dreptate și ecuitate, ci în împlinirea lor. Adevăratul patriotism nu consistă în aceea, că toți cetățenii să vorbească o singură limbă, cum zicea dl baron Kemény Endre, ci că limba tuturor să fie preferită și respectată după principiul evanghelic, că ce ție nu-ți place, altuia nu-i face! Adevăratul patriotism nu consistă în aceea, că sub pretextul întăriri statului să se lucre din toate puterile pentru amalgamisarea tuturor popoarelor patriei într'un singur popor, ci în aceea, ca să se respecte și desvoalte individualitatea ce o au diferitele popoare dela Dumnezeu, pentru-că statul nu este mai pre sus de legile firii și ale lui Dumnezeu, ci este subordonat aceluia!

După această energică vorbire a dlui Dr. Buna și după-ce a mai vorbit încă odată proto-notarul comitatens, s'a purces la votare și majoritatea (membrii maghiari) a primit propunerea comitetului permanent, și astfel adresa Făgărășenilor s'a luat simplamente spre știință.

Procesul Scărișorenilor.

Tabla regească din M.-Oșorheiu a casat sentența tribunalului reg. din A.-Julia adusă în cunoscutul proces al Scărișorenilor și a ordonat o nouă pertractare. Pertractarea a doua s'a ținut zilele acestea înaintea aceluiași tribunal. Eaț ce ne scrie corespondentul nostru despre decursul acestei pertractări:

Tribunalul e compus astfel: Gvardozoni, președinte; Veress și Kollmann, juzi votați; contele Lázár Miklós, acuzator public; Chegezi, notar. Apărător Dr. Amos Francu. Acușăți sînt 44, dintre care se pre-sentează numai 38, ca martori sînt chemați numai pădurarii.

Procurorul cere ca pertractarea să se țină, pe când apărătorul Dr. Francu cere amnarea ei. Apărătorul arată, că toată instrucțiunea e condusă pe baza principiului exclusiv de acuză. Cere ca să se considere pețițiunea sa înaintată în numele acușăților, pentru achirarea dovezilor de achitare și în special pentru ascultarea martorilor apărării și câștigarea din oficiu a mapelor teritoriu-

Discurs panegiric

ținut în 1 Noemvrie 1894 la mormîntul lui Emanoil Gojdu în Budapesta, de N. Mănoiu, student jurist.

„Monumentum aere perennius silii erexit.”
Horatiu.

Ne-am adunat împregiurul acestui mormînt, cufundat în liniște și tăcere, ca să depunem tributul venerațiunii și pietății noastre, ce datorim virtuților unui mecenat român, bine meritat prin nobilele sale fapte, prin serviciile sale ridicate la altarul bisericii noastre, prestate în interesul statului, patriei și națiunii sale.

Acest moment de condolență ne îndreaptă reamintirea la obiceiurile străbunilor nostri, la datinele frumoase ale mărețului popor roman, care cît era de puternic, glorios și renunit în lume, avea datina frumoasă, ca la mormintele bărbaților distinși prin servicii publice, prin fapte înregistrate în cadrele istoriei, să se adune și acolo să arete devotament și pietate față cu umbrele mărețe ale acestor mari bărbați, cari au dispărut de pe scena lumii; se aduna poporul ca să dea exemplu de imitare posterității și acolo prin vorbiri panegirice, ce se țineau cu acea ocaziune, descriau cu colorile cele mai vii fap-

tele mărețe ale bărbaților bine meritați pentru patrie și națiune.

Dar' nu numai la popoarele antice, la Romani și Egipțeni, aflăm datina aceasta frumoasă, ci mai la toate popoarele moderne; — popoarele înaintate în cultură, prin diferite semne de distincțiune, prin ridicare de monumente și statue, dovedesc venerațiunea și devotamentul lor față cu bărbații, cari au trecut din această lume, încununându-și fruntea lor cu cununii nevestețite de lauri, jertfindu-se pentru interesul bisericii, patriei și națiunii.

Astfel și noi pătrunși până în adîncul inimii de faptele nobile ale bărbaților nostri români, aducîndu-ne aminte, că și noi tinerimea română universitară din capitala Ungariei avem să ne împlinim o datorință sfîntă față cu binefăcătorii bisericii și națiunii noastre, aflărăm astăzi, ziua și ora, în care ne-am adunat în giurul acestui mormînt imponent, pentru a depune tributul venerațiunii, pietății și recunoștinței noastre, la umbra unui mecenat și fiu al bisericii și națiunii noastre.

Eată, fraților, aici sub această petătră, în sinul mormîntului rece, zac resturile pămîntești, osemintele fericitului Emanoil Gojdu.

Nu pot trece cu vederea virtuțile ce caracterizează și decorează pe un muritor în

această lume trecătoare și plină de suferințe, ci mă opresc puțin, căci mă simt dator a aminti unele liniamente din viața răpusatului și marelui nostru binefăcător.

Emanoil Gojdu s'a născut în 9 Februarie 1802, din părinți macedo-români, neguțători în Oradea-mare, avînd de mamă pe fca lui Dimitrie Poinar de Darocz din Bihar; a terminat cu mare diligență și progres studiile gimnasiale și facultatea juridică în Oradea-mare, ear' după obținerea censurei s'a stabilit ca avocat în Budapesta; a funcționat apoi ca asesor tabular în mai multe comitate; în anul 1861 fu denumit de comite-suprem al Carașului și membru al Casei-Magnaților; la anul 1866 fu ales deputat al dieței un-gare, ear' la 1869 fu denumit de jude la curtea judiciară supremă a Ungariei.

Toate aceste înaintări în funcțiuni înalte de stat ne dau cele mai învederate argumente despre activitatea, zelul, diligența și progresul desvoltat pe terenul public.

În urma meritelor câștigate prin serviciile publice, fu decorat la anul 1867 cu ordul Leopoldin clasa a III-a.

Deși în prima căsătorie a fost cercat de grele năczuri, răpindu-i nemiloasa moarte pe soția sa Anastasia născută Pometa veduva Vulpe, femeie macedo-română din Pesta, a pășit la a II-a căsătorie cu doamna Melania

născută Dumcea, familie tot macedo-română din Budapesta, cu care a petrecut o viață fericită până la sfîrșitul zilelor sale, când după o luptă a vieții de 68 ani, după-ce dînsul servi cu toată conștiințioșitatea patriei și statului, obosit de sarcina anilor, în urma unui morb, în ziua de 22 Ianuarie anul 1870 își dete nobilul suflet în mâinile Creatorului.

Dar' să nu credem, fraților, că fericitul Gojdu este mort, nu, ci din contră el trăește; fapta sa măreță, — unică în felul său, — jertfa cea bine primită ce a adus-o el la altarul bisericii și națiunii i-a eternizat nemurirea.

Nu voi intra mai afund în biografia acestui nemuritor bărbat și a arăta mai pe larg faptele sale, căci nu cred, că va fi în Transilvania și Ungaria suflare românească, nu cred, că va fi biserica ortodoxă și casa țerănescă, prin care să nu fi răsădit numele acestui bărbat.

Vedem oameni, care au avut bogățiile lui Cres și comorile lui Iov, însă lăcomia și îmbuibarea lor cea mare nu i-au lăsat ca să se cugete și la lipsa deapropelului lor, ci au căzut sclavi aurului și argintului, trăind numai pentru sine.

Emanoil Gojdu însă a purtat grije și de sine, dar' nu și-a uitat nici de neamul său românesc. Iubindu-și biserica și națiunea, averea sa câștigată cu multă trudă, os-

teneală și înțeleaptă administrare, prin dispozițiunea sa testamentară din 4 Noemvrie 1869, a donat-o bisericii și națiunii sale, sub numirea „Fundațiunea Gojdu”.

Adînc a fost pătruns acest bărbat de idea sublimă „biserica și națiunea”, pentru care a jertfit toată agoniseala sa. Ni-a lăsat pomul în veci roditor, fîntăna cea nesecată, din care se nutrește și adapă astăzi sute, ear' mai tîrziu mii și mii de fii ai bisericii și națiunii sale.

Un bun părinte nu putea îngrijii mai bine de fiul său și o mamă adevărată nu putea să-și iubească mai tare pe fiica sa, precum a îngrijit și iubit Gojdu biserica și națiunea sa. Înțelepciunea sa cea mare, prevederile sale sănătoase, tactul și experiența sa zilnică au văzut lipsa și au cunoscut morbul de care suferim. A văzut, că numai prin credință și putere morală, prin știință și desvoltare culturală ne putem crea viitor sigur, ne putem asigura existența, ceea-ce l-a și condus pe răposatul, ca să se îngrijească atât de mult de soartea acelor tineri studenți, care setoși după știință, dar' lipsiți de mijloacele materiale, erau împedecați în continuarea studiilor; a văzut cît de grea este poziția, cît de tristă este soartea lor, împedecați în realizarea scopurilor culturale. (Va urma.)

lui unde s'a întâmplat incidentul și astfel se vede posibilitatea de a dovedi, că atacul asupra bisiei Moși s'a făcut cu premeditare și că ei parte au un atacat, parte își pot dovedi *alibi*. În urma acestora insistă energic ca pertractarea să se amâne, căci altfel ea n'ar fi altceva decât un neiertat simulacru de justiție.

Acusatorul public sub cuvânt, că dovezile achirite sunt suficiente, insistă pe lângă ținerea pertractării. În urma acesteia tribunalul se retrage și după o consultare de aproape o oră respinge cererea apărătorului. Însemn că sub decursul întregii pertractări de față a fost și un individ Csávási Lajos, directorul bunurilor erariale din Ardeal.

După ce președintele a enunțat hotărârea în cauza cererii domnului apărător, s'a urmat la luearea naționalelor Moților. Natural că cu cei morți nu s'a putut face acest lucru, constatându-se că nu pot fi acușați și victime în același timp.

Înainte de amezii pertractarea a ajuns până la acest stadiu, ear' continuarea va urma după amezii, când se va începe pertractarea meritore, care probabil va dura mai multe zile. E de prezăcut că ea va fi încoronată cu obicuințele succese. *Correspondentul.*

CRONICĂ

Dela temniță. Din Cluj primim cu data de 6 Noembrie n. următoarele: În labirintul temnițelor ungurești încă se ivesc une-ori momente plăcute, din care sufletul celor robiți pentru cauza sfântă a poporului, avântându-se peste valurile suferințelor, absorb mângâiere, curaj și tărie și apoi reoțelii în suferință cu dispreț caută la toate machinațiunile zadarnice ale inamicilor, care își spulberă puterile în vânt urmărind scopuri nefirești. Astfel de momente au fost fericiți a gusta și preoții întemnițați din Cluj în ziua de 5 l. c., când au avut onoarea a fi cerețați de dl vicar al Silvaniei Alimpiu Barboloviciu cu Ioan Lászlo, protopopul Clujului. Pe lângă toată greutatea morbului, de care suferia, căci venise la medic, dl vicar n'a cruțat osteneala a merge la temniță și a cerceta preoții în celula lor. Cu ochii scâlțați în lacrimi și deprimat de noua privilegiate, cu voce tremurândă se recomandă preoților rostindu-le cu cunoscuta-i elocvență cuvinte dulci mângâietoare. Unul dintre preoți răspunde venerabilului vicar, mulțumindu-i pentru onoarea neașteptată ce li-o face în locașul de suferință, că ei stau gata a lupta în todeauna fără șovăire și a suferi toate câte vor reclama interesele națiunii și ale bisericii până la triumful causei sfinte și drepte pentru care pătimec. Dl vicar a petrecut o oră întreagă în mijlocul preoților, se interesă de cele cu ce se ocupă preoții, a admirat planurile de iconostase făcute pentru mai multe biserici de preotul-pictor Ioan Baciu și cu satisfacțiune s'a exprimat despre cartea economică ce o lucrează în comun preoții. Ca o clipă sbrură ora de concediu și dl vicar sărutând pe toți preoții și dorindu-le deplină sănătate, cu duioșie s'a depărtat dintre ei; ear' preoții resalutându-l îi doriră deplină reînălțare și cu privirile îi petrecură până la ușa temniței.

Concertul Traian Mureșianu a strînit un viu interes la publicul românesc sibian. S'au vîndut deja o multime de bilete. Ele se pot procura în prăvălia librăriei Seraphim. Atragem din nou cu toată căldura atențiunea publicului nostru asupra concertului de mîne al dlui Traian Mureșianu, care cu programul său variat și artistic ne promite o seară adevărat plăcută.

O broșură contra Ungurilor, despre care am făcut deja amintire mai demult, este scrisă de H. Nabert, sub titlul „*Die Bedrängnis des Deutschthums in Oesterreich Ungarn*.” Broșura a apărut în Stuttgart. În Sibiu se vinde la librăria Seraphim. Nabert a mai scris cu un an mai înainte o broșură cu aceeași tendință. La timpul seu am spus cum caracterizează el presa maghiară ori străină, dar în solda Maghiarilor. Epitetele de care Maghiarii au parte în cartea aceasta i-ar face de sigur o zi gravă a procurorului dela Cluj. Noi semnalăm numai felul lor. Vederea fundamentală a broșurii este că oamenii de stat austriaci au convenit să schimbe baza istorică a desvoltării monarhiei habsburgice, care până acum a fost germană. Dela 1848 și mai cu seamă dela 1866 trei naționalități sînt mai favorite: Cehii, Polonii și Maghiarii. E vorba, crede Nabert, de a stinge germanismul în Austro-Ungaria, începîndu-se cu provinciile dela margini și lăsînd pe mai tîrziu pe cele interne germane. În Ungaria procesul este mai accelerat, unde după căderea limbii germane, va veni rîndul celei slovace, croate și serbești și la urmă celei românești. Rezultatul rîvnit ar fi o Austrie cisleithană slavă, transleithană maghiară și o Polonie reînviată avînd de rege pe împăratul Austriei. Că lucrurile se desvooltă și sînt suferite să se desvoolte cam așa, nu-i de contestat. Dar' că acesta ar fi un plan bine gîndit și condus spre executare din Viena, este mai mult decît îndoelnic. Această viziune asupra viitorului e menită să întărească numai avîntul luptei naționale a Germanilor.

Alegere de paroch în Sebeșul-săsesc. La postul de paroch din Sebeșul-săsesc, devenit vacant prin repausarea regretatului paroch Nicolae Lazar, — precum ni-se vestește — au concurat învîțătorul Z. Mureșan, preotul

Sergiu Medea și învîț. A. David. La alegerea efepuită zilele acestea, primul a obținut 250 voturi, al 2-lea 29 și al 3-lea peste 40. Prin hirotonirea alesului Z. Mureșan, parochia a 2-a din Sebeș, demult vacantă, își va vedea împlinită o simțită datorință a sa. Peste tot este regretabil, că parochiile, mai ales cele mai bunisoare, devin odată vacante, abia după mulți ani se întregesc. Caștigul ce-l trag unii singuratici în decursul lungii administrări nu stau în nici o proporție cu perderile ce le îndură totalitatea.

Foc în Sibiu. În decurs de câteva zile, ieri d. a. a izbucnit deja al treilea foc în Sibiu. De astădată s'a aprins în strada Bahngasse un mare deposit de scînduri al fabricantului de mobile Elges. Focul a izbucnit pe la orele 4 d. a. și a ars până în noapte, cauzînd pagubă mare.

Hymen. Dl Constantin Popp, funcționar la „Albina” și d-șoara Maria Raicu își vor sîrbia cununia Duminecă în 11 Noembrie 1894 st. n. la 3 ore p. m. în biserica gr.-catolică din Cohalm.

Petrecere. Inteligența română din Dobra va aranga la 30 Octombrie st. v. a. c. o petrecere în hotelul „Husariu”. Venitul curat este destinat pentru elevii lipsiți de mijloace dela școala capitală din loc. Intrarea de familie 1 fl. 20 cr., de persoană 60 cr. v. a. Începutul la 8 ore seara. Pentru comitatul arangiator. Avram S. Pecurariu, adm. prot. ca președinte. Nicolae Herbai, cassar.

M. S. regina României a trimis expoziției cooperitorilor o broderie de o foarte mare valoare, din punctul de vedere al compozițiunii și al artei cu care grațioasa noastră regină a știut s'o lucreze — scrie „*Timpul*”.

În consiliul de ministri, scrie „*Timpul*”, s'a discutat legea dlui Carp asupra minelor. În viitorul consiliu se vor discuta celelalte proiecte de legi, care vor fi menționate în mesagiul regal la deschiderea corpurilor legiuitoare române.

Monopolul spiritului în Austria. Se știe, că guvernul austriac a elaborat un proiect de lege privitor la introducerea monopolului pentru beutiile spirtoase. Zilele acestea fabricanții de licoruri și spirit din Austria au jînut o adunare în Viena, la care au participat peste 100 înși. Adunarea a decis să aștearnă ministrului de finanțe un memorandum, prin care protestează în contra introducerii monopolului spirtoaselor. În același timp adunarea a decis să provoace atît camerele comerciale cît și pe colegii lor din Ungaria a lucra în același sens.

Depeșa Țarului și presa bulgară. Oficioasa bulgară „Mir” confirmă știrea despre depeșa de mulțumită a Țarului Nicolae II. cătră principele Ferdinand. Foaia numită continuă apoi: De ce cerul ca acest schimb al simțimentelor amicale între suveranii Rusiei și Bulgariei să deschidă calea pentru o înțelegere între ambe țările.

Programul înmormîntării Țarului este următorul: Cadavrul va fi transportat dela Livadia la Yalta și de acolo pe incrușătorul „Tamiat Mercurlia” la Sevastopol. De aici cadavrul va fi transportat cu trenul la Moscva, unde va fi expus 10 zile vederii publice, și dela Moscva la Petersburg. Din conduct vor face parte Țarul, veduva Țarevnă, moștenitorul tronului, mireasa Țarului, ceilalți membri ai familiei imperiale și persoanele princiare străine sosite la înmormîntare. În Moscva cadavrul va fi expus în catedrala „Arhanghelilor”. La toate stațiunile prin care va trece trenul cu osemintele mortuare vor fi de față preoțiimea, autoritățile, reprezentanțele orașenești și se vor face servicii funebre. În Petersburg cadavrul va fi așezat pe catafalc în catedrala „Petru și Pavel”.

Botezul fiioarei Țarevne. La 2 Noembrie n. s'a săvîrșit botezul principesei Alice, logodnica Țarului, după ritual oriental. Principesa a primit numele de Alexandra Feodorovna și titlul „Mare principesă și Alteță imperială”. La actual botezului au asistat toți dignitarii înalți, admiralitatea corpul oficerilor.

Posta redacțiunii.
Dlul I. Tulb., Roșcani. Trimitte.
„Sătmăreanul” în Sătmăr. Ne vom folosi de informațiile trimise Mulțumiri!

SERVICIUL TELEGRAFIC
al „TRIBUNEI”.
(De ieri.)

Petersburg, 7 Noembrie n. Cununia Țarului Nicolae II. cu marea ducesă Alexandra Feodorovna (fosta principesă Alice) se va face curînd după înmormîntarea defunctului Țar, în toată liniște.

Varșovia, 7 Noembrie n. În cercurile cele mai bine informate se vorbește, că guvernul Poloniei rusești, generalul Gurko va părăsi în curînd

postul seu și că în locul lui va veni un mare-duce.

Mare întăritare în public a produs modul cum supușii toți deopotrivă trebuiau să depună jurămîntul de fidelitate cătră noul Țar, adecă în limba rusească numai. Așa ceva e primul cas dela împărțirea Poloniei.

Lemberg, 7 Noembrie n. Ziarele conservatoare dojenese cît se poate de aspru purtarea Drului Levakovski în ședința Reichsrath-ului cu ocaziunea discuției asupra adresei de condolență din incidentul morții Țarului. Ele zie, că procedarea lui Levakovski nu aduce nici un folos, și e menită a cauza Polonilor din Rusia mare stricăciune.

Zurndorf (cott. Pressburg), 7 Noembrie n. Secretarul de stat August Pulszky a fost ales deputat cu o majoritate de 8 voturi.

Budapesta, 7 Noembrie n. (Casa deputaților.) Galeriele bine cercetate. Președintele Bánffy deschide ședința la 12¹/₂ cu următoarele cuvinte:

Imperiul rusec a încercat durerea de a-și perde pe Monarchul. Defunctul Țar a fost prieten al iubitelui nostru Monarch și pavăză puternică a păcii, acestea sînt motivele pentru care propune casei deputaților să deie expresiune simțimentelor sale de compătimire din cauza morții Țarului și să o treacă în protocol. (Aprobări șgomotoase.)

Thály Kálmán declară în numele partidei independiste, că nu le trece prin minte partisanilor sei să nu vorbească în expresiuni respectuoase despre amicul monarhului nostru; el constată numai, că armata rusească dăduse odată năvală în patrie, ceea-ce oratorul nici azi nu-i poate uita Rusiei. Nu e lucru cu puțință ca în parlamentul Ungariei, exprîmîndu-se condolență pentru domnitorul Rusiei, să nu se ridice protest; aceasta s'a întîmplat și în parlamentul cisleithan din partea Polonilor, cari au fost și sînt frații noștri. Nu admite propunerea presidentului.

Horánszky, în numele partidei naționale, și contele Batthyányi, stînd afară din partide, declară că primesc propunerea presidentului în numele partisanilor lor. (Aplause șgomotoase.)

Se procede la vot prin ridicare de pe scaune. Întreaga casă, afară de stînga extremă, se ridică.

Pázmándy, deși aparținînd stîngii extreme, se ridică și el.

(De astăzi.)

Viena, 8 Noembrie n. Deputații cehi-tineri Engel și Kramár s'au prezentat la ambasada rusească, spre a exprima, în numele partidului Cehilor-tineri, condolențe pentru pierderea cea mare ce a îndurat-o poporul rusec prin moartea Țarului. Amîndoi deputații și-au împlinit misiunea în limba rusească.

Viena, 8 Noembrie n. „*Politische Correspondenz*” anunță din Budapesta: Desbaterea proiectelor bisericesti încă nevoteate se va începe numai după sancționarea proiectelor votate.

Cu privire la fusionarea partidului guvernamental cu apopyșiții nu se știe aici nimic. Modul cum Kosuth și-a început activitatea politică în Ungaria a uimit chiar și pe o mare parte a opoziției. E sigur, că dacă el va continua astfel, va isprăvi în curînd cu politica sa. Purtarea lui nu poate produce decît viuă desaprobare.

New-York, 8 Noembrie n. După rezultatele de până acum ale alegerilor, republicanii au învins pe toată linia.

Kis-Tapolcsány, 8 Noembrie n. Contrar știrilor neliniștitoare sîntem autorizați a declara, că arhiducele Carol Ludovic se bucură de cea mai bună sănătate.

Bibliografie.

Fără îndoială că singurul cîlîndar frumos — și o spunem fără rezervă — e *Cîlîndarul revistei „Lumea Ilustrată”* pe anul 1895. Acest cîlîndar e o adevărată perlă din toate punctele de vedere atît ca text, ca ilustrații, cît și ca partea calindaristică.

Calindarul conține peste 90 ilustrații artistice, între cari 23 portrete; între portrete se află chipul dlui: Take Ionescu. — B. V. Hașden. — V. A. Urechia. — Gr. Tocilescu. — Anton Naum. — Ioan Nenițescu. — Lazar Șăiniuanu. — Ioan Russu-Șirianu. — M. Paleolog — etc. etc., cu un cuvînt e un adevărat album.

Ca text e de ajuns să cităm numele dlui V. A. Urechia, președintele Ligei culturale. — Gh. Moldova. — Dumitru Stăncescu. — Constanța Hodoș. — Ioan N. Roman etc., cari împodobesc cu producțiile lor paginile acestui cîlîndar.

Cetitorii noștri să se adrese la librăria editoare Ignat Hertz, București, Hotel de France pentru comande.

A apărut;
Limba română Ființa, originea, rudenile și istoria ei. Manual pentru gimna-ii, școale reale și pedagogice. De Virgil Onitiu, directorul gimnasiului român din Brașov. Editura librăriei Ciurecu. Asupra acestei interesante cărți vom reveni în curînd.

Compas românesc anuar financiar pe 1893/4. Anul al II-lea. Redactat de Petra Petrescu. Editura institutului de credit și economii „Albina”.

Numărul de Duminecă, 4 Noembrie, al revistei literare „*Vieța*”, are următorul sumar: Micuții de Delavrancea. — Iubire. Poesie de A. Vlăduță. — Ghiveci (Alexandria) de Urechia. — Palide rose. Poesie de I. Gorun. — Țiganul sfînt (snoavă) de D. Stăncescu. — Divina moarte. Poesie de R. D. Rosetti. — Socialism român din Munca. — Și „Subsidii” și renume? (versuri) de L. Oscar. — Alegător conștiențios de meșterul Manole. — Paparudele. Poesie de St. O. Iosif. — Epigramă de Simbotin. — Literatură sănătoasă de Selișteanu.

A apărut:
„Istoria Românilor” cu narațiuni și resumate conform cu noul program al școalelor primare pentru cursul mediu al claselor III. și IV. de școală rurală superioară și inferioară și inferioară și pentru clasa III. și IV. urbană, de Grigorie Tocilescu, profesor la universitate.

Pentru comande a se adresa la librăria Sococ & Comp.

Economia.

Losurile de stat din 1860. La tragerea dela 2 Noembrie n. au cîștigat următoarele serii: 300.000 fl. s. 7204 nr. 48; 50.000 fl. s. 15498 nr. 14; 25.000 fl. s. 13525 nr. 11. Cînte 10.000 fl. s. 4398 nr. 2, s. 18790 nr. 1; 5000 fl. s. 2769 nr. 5, s. 3608 nr. 9, s. 4149 nr. 8, s. 4208 nr. 16, s. 4843 nr. 16, s. 5659 nr. 16, s. 9281 nr. 15, s. 9694 nr. 17, s. 9856 nr. 1, s. 12686 nr. 6, s. 13123 nr. 7, s. 14395 nr. 6, s. 14800 nr. 20, s. 18655 nr. 13 și s. 19862 nr. 15.

Știri economice. Cetim în foile din Țeară: Recolta vinului în întregă Moldova este aproape nulă.

La podgoriile dela Cotnari nu s'a făcut nimic, tot așa și la cele din împregiurimile Iașilor.

Se prevede o mare scumpete a vinului.

Cîlîndarul zilei.

28 Octombrie (9 Noembrie) 1894.

Iulian: Muc. Tereanție.
Gregorian: Teodor.
Soarele: răsare 7.58 (span. 4.) m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 8 Noembrie n. 12 ore dimineața.

Presiunea atmosferică în mm. (Mediul lunar 727.5)	Temperatura și umiditatea	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
Observat	Diferența din presia	Celsius	
730.4	-0.7	+2.6	+4.6+6.4
			SO

Din țeară 6 Nov. a. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiune atmosferică în mm.	Temperatura Celsius	Vîntul	
			direcția	tîria
Budapesta	778	- 8.6	-	-
Sătmăr	774	- 0.8	SO	1
Cluj	772	- 9.8	-	-
Orșova	769	- 2.4	S	3
Arad	777	- 1.8	O	2
Cluj-Napoca	773	- 1.7	NV	2

Bursa de mărfur. din Budapesta dela 6 Nov. n. 1894.

Sămînțe	Calitatea	Prețul per 100 chilogr.		Prețul per 100 chilo	
		dela	pînă	dela	pînă
Grâu					
Băuțenesc nou	75	---	76	---	---
Grâu dela Tisa	75	---	76	---	---
Grâu — Pesta	75	---	76	---	---
Grâu de Alba-Reg.	75	---	76	---	---
„ Baieca	75	---	76	---	---
Grâu ung. de Nord	75	---	76	---	---
Sămînțe, vechi ori noue					
		70—72		6.3	7.35
Secară		60—62		5.90	6.1
Orz		62—64		6.40	7.11
„		64—66		7.8	8.50
Ovăș		85—81		6.83	6.20
Cucurus (porumb)	băuț.			6.15	5.25
„	de alt soi			7.0	---
Mălin				6.99	6.40
Hrișcă				---	---
Grâu	Sept-Oct.	7.10		7.1	---
„	Mart-Apr.	6.74		6.76	---
„	Mai-Iun.	5.90		6.9	---
„	Iul.—Aug.	---		---	---
„	Mart-Apr.	6.03		6.05	---
„	Oct.	---		---	---
Produse diverse					
				dela	pînă
Sem. de trif.	Lucernă ungurească			40.	46
„	roșie			57.	65
Oien de rap.	răsinat			---	---
Uns. de porc	dela Pesta			49.25	49.75
„	dela țeară			---	---
Silindină	svetăță			---	---
„	afumată			48.	49.
Șnu				---	---
Prune				9.	9.25
Lictar	slavon, nou			13.7	14.25
„	băuțenesc			12.35	12.75
Miere	brută			---	---
„	galbină străcurată			---	---
Conră	de Rosenau			---	---
Spirit	brut			---	---
„	Drojduțe de spirit			---	---

Cursul pieței din Sibiu.

Din 8 Noembrie n. 1894.

Hărtie monetă română	Camp. 9.79	vînd.	9.90
Lire turcești	11.15	---	11.20
Imperiali	10.	---	10.10
Rebils rusești	1.82	---	1.50

Bursa de Budapesta.

Din 6 Nov. n. 1894.

Renta de aur ung. 6%	---
„ de aur ung. 4%	122.59
„ ung. val. cor. 4%	97.10
Împrumutul căilor ferate ung.	128.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	101.75
Bonuri rurale ung.	97.25
„ croate-slavone	97.
Obligațiunile desp. regalilor	100.25
Împrumut cu premiu ung.	162.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	143.
Renta de hărtie austriacă	99.75
„ de argint austriacă	99.75
„ de aur austriacă	123.75
Losurile austriace din 1860	---
Acțiunile băncii austro-ungare	103.
„ de credit ung.	---
„ de credit aust.	---
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”	101.
Argintul	---
Galbeni împărătești	5.90
Napoleon-d'ori	9.9
Mărci 100 imp. germane	61.05
Londra 10 Livres sterlingi	124.30

Bursa de Viena.

Din 6 Nov. 1894.

Renta de aur ung. 6%	---
„ „ 4%	122.83
Renta ung. v. c. 4%	97.85
Împrumutul căilor ferate ung.	128.
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.23
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	101.65
Bonuri rurale ung.	96.50
„ croate	

Gichtfluidul lui Kwizda

De mulți ani probat ca leac de casă, care alină durerile. Fricțiuni întăritoare înainte și după ture mari. Prețul unui flacon 1/4 fl. 1 v. a.; flacon 1/2 60 cr. v. a.

Depositul principal:

Apoteca cercuală Korneuburg I. Viena.

Se poate căpăta în toate farmaciile.

Să se observe cu atențiune marca și să se ceară exclusiv

Gichtfluidul lui Kwizda

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască legea numită veterinară. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite.

Învățătorul Munteanu împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ și BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Institutul Tipografic în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fața Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ion. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărăniul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Elăstēm de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Némcová, tradusă din limba boamă de Prof. Dr. Urban Iarai. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ion. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ion. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genévray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărătnic. Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fața Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgârșitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Mușeu-Împărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina-Împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fuiger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Prinsoa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina mărășelilor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Saud. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Busalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. Roma învină. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiale. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 b.
47. O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

[2129] 4-1-10

Pentru atențiune: Comanda în scris se trimite în 24 ore, cu rambursată poștală sau trimițându-se banii înainte, matrițele, care nu convin se pot îndata

Wiener Kronen-Bazar FEKETE in WIEN V., Rüdigergasse Nr. 113.

Advertisement for a watch and clock business. Includes an image of a pocket watch, text 'Bazarul vienez de coroane', 'Viena, VI Rüdigergasse Nr. 1, Blumenhaus', and a list of watch services and prices. Also features an image of a horse-drawn carriage and text 'Toale de cai'.